

مطالعه هدر رفت ربایشی در تاج پوشش گونه های گیاهی اسفناج وحشی،

زالزالک و سرو

علی محمد اسعدی^{1*}

1 و* - نویسنده مسئول: استادیار، دکتری علوم مرتع، گروه تولیدات گیاهی، دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی، مجتمع آموزش عالی

شیروان

E-mail: am-asaadi@um.ac.ir

چکیده

این تحقیق در جنگل دست کاشت محوطه دانشکده کشاورزی و منابع طبیعی شیروان انجام گرفت. این منطقه در ارتفاع 1050 متری از سطح دریا واقع شده، متوسط بارندگی و دمای سالانه به ترتیب 252 میلی متر و 13/2 درجه سانتیگراد است. در این تحقیق به منظور تعیین میزان هدر رفت ربایشی، میان گذر و ساقاب، گونه های گیاهی اسفناج وحشی (*Atriplex lentiformis*)، زالزالک (*Crataegus pontica*) سرو (*Cupressus sempervirens*) در سه تکرار مورد بررسی قرار گرفت. نتایج نشان داد مقدار هدر رفت ربایشی، میان گذر و ساقاب در گونه سرو به ترتیب 44/97، 53/4 و 1/63 درصد و در گونه زالزالک 2/9، 96/76 و 34 درصد بوده است. همچنین در گونه آتریپلکس (اسفناج وحشی) میزان هدر رفت ربایشی و میان گذر به ترتیب 33/01 و 66/99 درصد بوده است. نتایج نشان داد که میزان هدر رفت ربایشی در گونه سرو با گونه آتریپلکس (اسفناج وحشی) معنی دار نبوده اما در گونه زالزالک با گونه های سرو و آتریپلکس (اسفناج وحشی) در سطح 1٪ اختلافشان معنی دار شده است. همچنین میزان ساقاب در گونه سرو با گونه زالزالک در سطح 1٪ اختلافشان معنی دار شده است.

کلمات کلیدی: ربایش تاجی، میان گذر، ساقاب، اسفناج وحشی، زالزالک، سرو.

1- مقدمه

سیل یکی از جدی ترین بلایای طبیعی است که همواره جوامع بشری را مورد تهدید قرار می دهد. بررسی دقیق مجموعه عوامل زیست محیطی که زمینه ساز این حوادث هستند نشان می دهد که دخالت انسان در چرخه طبیعی آب از طریق تخریب پوشش گیاهی در عرصه های آبخیز، کاربری غیر اصولی اراضی، توسعه سطوح غیر قابل نفوذ و امثال آن احتمال سیل خیزی را در مناطق گوناگون افزایش داده است. در وضعیت موجود سطح مناطق سیل خیز در کشور حدود 91 میلیون هکتار برآورد گردیده است. به عبارتی 55٪ از سطح کشور در تولید رواناب مستقیم و سریع نقش داشته که حدود 42 میلیون هکتار آن دارای شدت سیل خیزی متوسط تا خیلی زیاد می باشند (خسرو شاهی، 1382). از این نظر سطح مناطق سیل خیز در کشور فزونی یافته و بسیاری از شهرها، روستاها، تأسیسات صنعتی و کشاورزی و اماکن مسکونی در معرض خطر سیل گیری قرار گرفته اند.

ربایش¹ مقداری از آب بارش است که توسط موانعی از قبیل برگها، سایر رستنیها، ساختمان ها، حیوانات و هر جسم دیگری روی سطح زمین نگه داشته شده و مجدداً در اثر تبخیر به اتمسفر بر می گردد.

¹ - Interception